

Johanna Lensell Rebillon
Utbildningsförvaltningen

2019-03-22

Dnr AN 2019-69
Dnr KS 2017-1131

Arbetsmarknadsnämnden

Integrationsplikt i Linköping, svar på motion (KD)

Förslag till arbetsmarknadsnämndens beslut

1. Utbildningskontorets förslag tillstyrks.

Förslag till kommunstyrelsens beslut

1. Utbildningskontorets förslag tillstyrks.

Förslag till kommunfullmäktiges beslut

1. Motionen besvaras med hänvisning till att ett villkorat ekonomiskt bistånd kopplat till prestationer under etableringsprocessen ej är relevant att utreda då det redan är lagstadgat i 4 kap 4 § samt 5 § i socialtjänstlagen (2001:453).

Ärende

Kristdemokraterna i Linköping föreslår i en motion att rätten till ekonomiskt bistånd till personer som finns i etableringsprogrammet och är inskrivna på kurs i SFI, Svenska för invandrare, ska villkoras i relation till närvaro, aktivt deltagande och progression inom SFI-kursen. Det ska ske genom att individens etableringsplan kopplas till SFI, arbetsmarknadsinsatser och SO (Samhällsorientering). Motionen föreslår även att en utredning ska initieras med syfte att säkerställa att SFI-studerande som inte står till arbetsmarknadens fulla förfogande erbjuds praktik eller annan arbetsträning i samband med sina studier.

Individuella etableringsplaner handläggs idag av Arbetsförmedlingen, och Försäkringskassan ansvarar för utbetalning av etableringsersättning. Vissa individer som befinner sig i etableringsprocessen uppbär ekonomiskt bistånd. Ekonomiskt bistånd är idag förenat med motprestation från individen samtidigt som kommunen har en skyldighet att sörja för alla kommuninvånarens välfärd. Ett villkorat ekonomiskt bistånd kopplat till prestationer under etableringsprocessen i form av en ”integrationsplikt” är därför inte aktuellt att utreda, då det redan är lagstadgat i 4 kap 1 §, 4 § samt 5 § socialtjänstlagen (2001:453). Praktik eller arbetsträning parallellt med studier inom SFI finns utrymme för idag enligt individuella handlingsplaner inom etableringsprocessen.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse – Integrationsplikt i Linköping, svar på motion (KD), 2019-03-22

Motion – Integrationsplikt i Linköping (KD)

Bakgrund

För att ge en heltäckande och informativ bild av hur ersättning och bistånd ser ut för individer som befinner sig i etableringsprocessen i Sverige, kommer här en kort bakgrund med beskrivning av de olika aktörernas ansvarsområde, samt hur processen ser ut.

Etableringsprocessen i Sverige

När en nyanländ person har genomgått asylsökningssprocessen och beviljats uppehållstillstånd, påbörjas en ny process, den att etableras i det svenska samhället. Den 1 januari 2018 infördes ett nytt regelverk för etableringsinsatser (lagen (2017:584) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare). Det nya regelverkets syfte är att underlätta för personer som är nya i Sverige för att de, så snabbt som möjligt, ska lära sig svenska, komma i arbete och klara sin egen försörjning i landet. Det är Arbetsförmedlingen som har det samordnande ansvaret för etableringen. Försäkringskassan beslutar om etableringsersättningen för de som deltar i etableringsprogrammet. Rätten till etableringsersättning och andra tillägg regleras i *Förordning (2017:819) om ersättning till deltagare i arbetsmarknadspolitiska insatser*. Det är även Försäkringskassans ansvar att besluta om och betala ut tilläggsersättningar som etableringstillägg och bostadsersättning (2 kap 12 § (2017:819)).

Förenklat ser ansvarsfördelningen mellan olika offentliga myndigheter ut enligt figur nedan gällande etableringen.

Aktörer som samverkar i etableringen är (källa: arbetsformedlingen.se):

Aktör	Ansvarsområde	Exempel på ersättning/ bistånd för individen
Arbetsförmedlingen	- upprättar en individuell planering tillsammans med den nyanlände och i samverkan med berörda kommuner, myndigheter, företag och organisationer. Planeringen ska normalt omfatta aktiviteter på heltid.	Etableringsersättning (Försäkringskassan). Bostadsbidrag, föräldrapenning, sjukpenning (Försäkringskassan). Hemutrustningslån (CSN).
Kommunerna	- ta emot nyanlända - hjälper till med bostadsförsörjning - står för undervisning i svenska (SFI), samhällsorientering (SO)	Ekonomiskt bistånd (Socialkontoret).

	och annan vuxenutbildning - ansvarar för skola, barnomsorg och insatser inom det sociala området.	
Länsstyrelserna	- medverkar till att det finns beredskap hos kommunerna beslutar om fördelning av nyanlända mellan kommuner i länet, så kallat kommuntal - främjar regional samverkan och följer upp organisering och genomförande av insatser för nyanlända på regional och kommunal nivå.	

Ersättning till individen

När individen går in i etableringsprogrammet utformas med hjälp av Arbetsförmedlingen en individuell handlingsplan för den fortsatta etableringen och integrationen i det svenska samhället (11 § etableringslagen 2017:820).

Handlingsplanen läggs upp under en maximal tid på 24 månader, men då varje plan är individuell beror längden på programmet på individens egna förutsättningar. Under tiden som handlingsplanen för etablering följs får individen etableringsersättning, vilken hanteras av Försäkringskassan. Om den ersättningen inte räcker till för omkostnader rörande uppehälle och social välfärd, kan vid behov ansökas om ekonomiskt bistånd från kommunen. Individen kan även uppbära bostadsbidrag och föräldrapenning (förordning 2017:819 2 kap 5) men då minskas etableringsersättningen med motsvarande belopp den aktuella dagen. Det sker således en samordning med andra förmåner.

Gällande rätt och utbetalning av ekonomiskt bistånd, som är ett kommunalt ansvar, regleras motprestationskrav för att erhålla bistånd i socialtjänstlagen 4:1 och 4:5. Den som inte kan försörja sig men som kan arbeta har rätt till ekonomiskt bistånd enligt första stycket i 4 kap 1 § (2001:453) om han eller hon står till arbetsmarknadens förfogande.

I 4 kap 4 § socialtjänstlagen (2001:453) står att socialnämnden i aktuell kommun får begära att den som får ekonomiskt bistånd under viss tid ska delta i av nämnden anvisad praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet om den enskilde inte har kunnat erbjudas någon lämplig arbetsmarknadspolitisk åtgärd.

I 4 kap 5 § socialtjänstlagen (2001:453) står att om den enskilde utan godtagbart skäl avböjer att delta i praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet som anvisats enligt 4 §, får fortsatt ekonomiskt bistånd vägras eller nedsättas. Detsamma gäller om han eller hon utan godtagbart skäl uteblir från praktiken eller den kompetenshöjande verksamheten.

Slutsats

Det som i Kristdemokraternas motion föreslås beslutas i relation till individens prestation rörande studier i SFI och SO, samt i fråga om praktik under SFI är reglerat i 4 § och 5 § i socialtjänstlagen (2001:453), i skollagen 2010:800 20 kap 25 §, samt i 2 kap 12 § förordning (2017:819) om ersättning till deltagare i arbetsmarknadspolitiska insatser. Utöver det är ekonomiskt bistånd som beslutas av handläggare inom Social- och omsorgsförvaltningen individbaserad och beslut om bistånd utgår från den enskilde individens behov och förutsättningar i fråga om att stå till arbetsmarknadens förfogande, delta i undervisning i SFI och SO samt fungera som en samhällsmedborgare i den sociala kontext man befinner sig i.

Kristdemokraterna föreslår i sin motion två beslutspunkter.

1. Utforma förslag till integrationsplikt i Linköpings kommun, kopplat till individuella etableringsplaner med fokus på SFI, arbetsmarknadsinsatser och samhällsorientering. Integrationsplikten ska innehålla krav på närvaro, aktivt deltagande och progression. Följs inte kraven utgår rätten till ekonomiskt bistånd och andra förmåner.

Detta är lagstadgat idag. En individ i etableringsprogrammet med en individuell handlingsplan kan få olika former av bistånd eller bidrag för att klara sitt uppehälle. Etableringsersättning ansvarar Försäkringskassan för, den har inte Linköpings kommun rådighet över. Etableringsersättning utgår till individer som befinner sig i etableringsprogrammet, vilket kan vara upp till 24 månader. Arbetsförmedlingen ansvarar för individuella etableringsplaner för varje individ; SFI och SO tillhandahålls av Linköpings kommun i samarbete med Region Östergötland.

Ekonomiskt bistånd som erhålls enligt socialtjänstlagen handläggs av socialsekreterare/ handläggare på Social- och omsorgsförvaltningen i kommunen. Ekonomiskt bistånd beviljas i enlighet med en individuell handlingsplan och beslut kan fattas att dra in rätten till ekonomiskt bistånd om planen inte följs av individen. Handlingsplanen kan innehålla åtaganden som exempelvis närvara vid undervisning i SFI och SO, samt delta i arbetsmarknadsinsatser (till exempel praktik). Under mars 2018 var det 112 personer i Linköpings kommun som befann sig i etableringsprogrammet och som uppbar ekonomiskt bistånd. Motsvarande siffra för april 2018 var 97 personer. Individens

rätt till ekonomiskt bistånd är reglerad i socialtjänstlagen idag (2001:453, 4:1 och 4:5), där det även finns bestämmelser för när rätten dras in, det vill säga när individen inte har uppfyllt kraven.

2. Utredda hur Linköpings kommun kan säkerställa att SFI-studerande som saknar koppling till arbetsmarknaden erbjuds praktik eller annan arbetsträning i samband med sina studier.

Inom ramarna för SFI finns idag reglerat hur deltagare ska planera sitt deltagande i SFI-undervisning som kommunen tillhandahåller. Där finns utrymme för praktik eller annan arbetsträning (skollagen 2010:800 kap 20 25 §, 26 §, 27 §).

I Linköpings kommun planeras SFI-undervisning i block om förmiddags- eller eftermiddagspass i syfte att ge deltagarna utrymme och tidsmässig möjlighet att delta i arbetsmarknadsinsatser. De timmarna som läggs på arbetsträning räknas in i den totala omfattningen av SFI, som ska motsvara heltidsstudier. Behovet av individens arbetsträning eller –förberedelse kartläggs i samband med att etableringsprogrammet skapar en individuell handlingsplan.

Kommunala mål

Mål 7: En sammanhållen kommun med framtidstro och delaktighet. Jämlikheten ska öka och alla invånare i Linköpings kommun ska känna trygghet och ha tillgång till sociala insatser utan förbehåll. Sociala insatser ska bygga på samverkan, helhetssyn och långsiktighet.

Samråd

Samråd gällande socialtjänstlagen har skett med verksamhetsutvecklare på avdelningen för försörjningsinsatser, AFI, på Social- och omsorgsförvaltningen. Handläggare har säkerställt det juridiska förhållningssättet till motionens innehåll gällande ekonomiskt bistånd i den här skrivelsen och samtycker till förslaget.

Information eller förhandling enligt lag (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet

MBL-information eller förhandling är inte påkallad.

Kommunledningsförvaltningen

Utbildningsförvaltningen

Paul Håkansson

Anne Hallberg

Beslutet skickas till
Kommunfullmäktige
Motionärerna